

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter III, stk. 23

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter III, stk. 23", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 3, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-27, anm. nr. 1-272, dækkende 14.09.72-14.09.73 [stk. 2-27 ikke averteret i Adresseavisen]*, Gyldendal, 1773, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-4_003-shoot-workid4_003_023/facsimile.pdf (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 3, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-27, anm. nr. 1-272, dækkende 14.09.72-14.09.73 [stk. 2-27 ikke averteret i Adresseavisen]

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Kritisk Fortegnelse
over alle udkomne

Skrifter,

siden

Trykfrigheden.

Tredie Aargang, 23. Stykke.

No. 241.

Scriptores rerum Danicarum medii ævi partim hactenus inediti, partim emendatius editi, quos collegit, adornavit, & publici juris fecit Jacobus Langebek, Sacra Reg. Maj. à Consiliis Status, & Tabularii sanctioris Præfectus. Tom. 2. Hafnia 1773. Typis Viduæ Andree Hartvici Godiche, per Frider. Christ. Godiche. Fol. 7 Alphabeter og 3 Ark med 6 Prøver af Skrift stukne i Kaaber, og 2de genealogiske Tabeller. Sælges hos Forfatteren paa Nyetors paa Trykpapier for 3 Rdlr. 3 Mark, og paa Skrivpapiir for 5 Rdlr. 5 Mark. Subscriptionspriis.

3die Aargang.

3

Fors

Forinden den Noes, som den første Deel af dette Verk, der gier baade sin Forfatter og heele Nationen Ære, fortienet, tilkommer denne desuden den, at indeholde for den største Deel forhen utrykte Skrifter, som ikke have tilforn været brugte, ja og for en Deel ubekjendte af de fleste Verde, som have anvendt Flid paa Fædernelandets Histories vel undskylder Forfatteren sig for at han haver indrykket nogle Stykker, som ikke vare anmeldte i hans første Plan, og hvoraf i dette Bind forekomme 18, men da disse deels ere rare at komme over i store Samlinger, deels aldrig tilforn udgivne, ere vi visse paa, at Forfatteren med den Forandring vil fortjene Tak af alle Fædernelandets Histories Elskere. Vi ville kortelig anmelde de 39 Stykker, som nærværende Bind indeholder, og vise Læseren hvad han i et hvert af dem kan vente, og da møder os først 34.) Chronicon de gestis Normanorum in Francia, ab Anno Christi 833 ad annum 896. S. 1-9. Denne Kronike er i Tallet den 34te, da der i det første Bind vare 33; thi Forfatteren vedbliver den samme Række af Tak, hvilket han i de følgende Bind og har foresat sig at iagttage. Denne Kronike er tilforn udgivet af Duchêne, og skreven i det 9 eller 10 Aarhundret af en ubekjendt, som lader til at have været en Hollender eller Frislander. 35.)
Petri

Petri Olai Excerpta Normannica & Danica ab anno 841 ad 1050. S. 10 = 17. ere udgivne af samme Bog som No. 14. i det første Bind, og af samme Beskaffenhed. Endskient nu denne Petrus Olai er yngre, end han kunde selv for sin egen Person have Sted blandt Midelalderens Skribentere, kan dette dog tiene til at sammenligne, og kan skee rette et eller andet i de ældre Skrifter, som ofte findes feylagtig aftrykte, men hvilke han har havt, i det ringeste til deels gode Haandskrifter af. 36.) Breve Chronicon Danicum ab anno 841. ad annum 1006. S. 17 = 18. er tagen af Stephani Chronologiae Danicae Systemate, som findes i den Upsaliske Bogsamling. 37.) De Nortmannorum gente & Principibus, qui etiam obtinent partem Gallia. S. 18. 19.; og 38.) Narratio de Normannorum gestis circa Parisiacam urbem tempore Caroli Calvi Regis Francorum. S. 20 = 25. ere tilførn udgivne af Duchesne. 39.) Fragmentum vetus Islandicum Historico - Geographicum de Rebus Dano-Norvegicis. S. 25 = 37. er udgivet af en Pergamentsbog i Arnæ Magnæi Samling No. 764. i Quarto. Forfatteren har været en Islænder, som vel skriver om samme Ting, som **Dlaf Tryggvason's Saga,**
3 2 Land.

Landnamasaga og flere, men dog viger den noget fra dem, og fortæner med dem og andre at sammenlignes. Foruden Herr Stats-Raadens smukke og oplysende Anmærkninger er her tilføjet Prøve af Skriften, stikken i Kaaber. 40.) Meginhardi Historia de Translatione S. Alexandri Wildeshufam. S. 38 - 49. er tilforn udgivet af Scheid, og oplyser den Oldenborgiske Stammes Slægtregister. 41.) Odonis Abbatis de Danorum in Galliam irruptionibus & de Turonensi urbe ab eis obsessa. S. 49 - 52. er tilforn udgivet af D'Acher. Forfatteren har levet i det iode Hundredaar. 42.) Vastatio monasterii Medeshamstede in Anglia per Danos anno 870. S. 52 - 56. er udgivet efter Monasticon Anglicanum. 43.) Frustillum Annalium Danicorum ab anno 873 ad annum 940. S. 56. 57. er et kort Stykke udgivet efter en Sedel med Corn. Hamsforts Haand. 44.) Legenda de Sanctis Martyribus, a Danis & Slavis interfectis, in Hamburg & Ebbekestorp reconditis circa annum 880. S. 57 - 63. er tilforn udgivet af den store Leibnitz, og er den samme som paa platynsk findes i *Passionael este dat Levent der Hylligen*, hvoraf Forfatteren har anført de Forskieligheder, som vige fra denne.

45.) Frag-

45.) Fragmentum ex Martyrum in Ebbekestop qviescentium passione S. 68-71., og saa udgivet tilforn af Leibnitz. Herr Professor Gebhardi har tilskicket Forfatteren en Tegning af en Urne, en Kniv, og tvende Kugler med Kors paa, som her forestilles udstukket i Kaaber, hvilke bemeldte Oldsager ere fundne ved Ebstorf paa Lüneborger Heede, hvor man meener Slaget er bleven holdt mellem de Danske og Sachserne udi Aar 880. 46) Epinikion Teutonicum, victoria Ludovici de Normannis anno 882 acclamatum S. 71-75. er en Tydsck Sang skreven ført for denne Kærsers Afgang, og tilforn udgiven af Schilter. 47.) Abbonis Monachi S. Germani, de obsessa a Normannis Lutetia Parisiorum, libri duo. S. 75-106. Denne Beskrivelse over Stadens, Paris, Besæring af de Danske og Norske, i Aaret 886 og næstfølgende Aar, er skreven næsten til samme Tid paa latinske Vers, og tilforn adskillige Gange ved Trykken udgiven, men, saa vel som de fleste andre i denne Samling, har ved Samlerens lærde og nyttige Anmærkninger faaet nyt Lys og større Brugbarhed. 48.) Periplus Otheri Norvegi & Wulfstani, sive eorum narrationes de suis in septentrionem & in mari Balthico navigationibus. S. 106-123.

Det er nu saa nær 900 Aar siden den lærde Kong Elfred i Engeland, har optegnet denne Reisesbeskrivelse over de nordiske Lande, efter de Besretninger som Othar, en rig anseelig Nordmand fra Helgeland, og Wulfsten, formodentlig en Slesviger, have aflagt om deres af dem selv foretagne Rejser. Denne overmaade vigtige Uderdommens Levning er vel tilforn, endog i Dannemark udgivet, tillige med latinsk Oversættelse, men her i saadan en Samling burde den ikke faaes, og det saa meget mindre, som den ved Udgiverens mange lærerige Anmærkninger er her bleven meget oplyst. 49) Vita S. Rembergi Archiepiscopi Hamburgensis. S. 123-145. er skreven i det 9de Hundrebaar og tilforn udgivet af Philippus Cæsar, Bolland og Henschen, Mabillon og Staphorst. Efter alle disse Udgaver, ere vi dog Samleren forbundne for denne, efter som denne danske Apostels Levnets-Beskrivelse, deels ved den her foresatte Fortale, deels Anmærkningerne, er sat i et større Bys 50.) Fragmentum Islandicum Historiæ Regum Daniæ Haraldî Cærudentis & Svenonis furcatæ barbæ. S. 146-153. af Arnæ Magnæi Haandskrifter, nemlig den samme Pergamentsbog, som No. 1. i det første Bind er tagen af. Dette historiske Stykke tiener til at rette og oplyse Adamus Bre-

Bremensis, og findes her forshuet med latinſk Doversættelse og mange Anmærkninger. 51.) Genealogia Regum Danorum. S. 154-163. Philippus Augustus Konge i Frankerig tog til Egte Ingeborg Kong Knud den Siettes af Dannemark Søster, men siden for at stilles fra hende, lod nogle Bisfopper og Riddere aflegge Sed paa, at hun var af Glamſk Herkomst, og alt for nær beslagtet med Kongen. Kong Knud stilledes derfor Gesandtere til Frankerig, Kancellieren Andreas Sunesen og Abbeden til Ebelholt Wilhelmum, af hvilke den sidste, for at igiendrive de Franskes opdigtede Slægteregistere, har skrevet dette nærværende. Ernst har faaet en Afſkrift deraf fra Duchesne, som er tagen efter en gammel Bog tilhørende Stiften i Laon, og har udgivet den i Sorøe 1646, hvilken igien er aftrykt i Cancellers Ludvigs Reliquiis Manuscriptorum. For Kiøbenhavns Ildbrand har der blant Universitetets Samlinger været en Pergaments Afſkrift, som har haft adskillige Steder rettere og fuldstændigere end det Laonske: Vel er dette bemeldte Kiøbenhavnske forgaaet i Ildbranden, men ved den store Bogsamlers, og lige saafittig, som nøagtig Afſkrivers Arnæ Magnæi Skid har man endnu et Afſkrift af dette Kiøbenhavnske. Af begge forskjellige Exemplarer har Hr. Etats-Raadten betient sig saaledes, at de ere trykte

ved Siden af hinanden, og oplyste med hans Anmerkninger. 52.) Genealogia Regum & Principum Christianorum in Dania. S. 164. 165. Er en Fortegnelse over de danske Konger og Dronninger fra Gorm den gamle til Kong Christian den Tredie. 53.) Chronologia rerum Danicarum & Svecicarum Vetus ab Anno 916 ad Annum 1263. S. 166-168. denne og næst foregaaende ere tilforn udgivne af Benzelius. 54.) Incerti auctoris Chronicon Danorum ab anno 936 ad annum 1317. S. 169 = 176. Er udgivet efter Stephani under No. 36. benævnte Haandskrift. 55.) Annales Islandorum Vetustissimi. S. 177-199. Af de Islandske Annaler er der endnu intet ved Trykken udkommen, desto klarere maae denne Prøve blive de Lærde. Vi sige med Glid Prøve, thi dette første Stykke, som her forekommer, opvækker vores Nyske og Begiering at see flere af deslige interessante Originalstykker. Nærværende Annaler ere tagne af Pergamentsbogen i Arnæ Magnæi Samling, som før er omtalt under No. 1 og No. 50, og findes her en Prøve af Skriften stukken i Raaber. Annalerne gaae fra Christi Fødsel til Aar 1000, hvor en Lykke opfyldes med nogle lidet betydelige Stykker, henhørende til den gamle Tidsregning og Jordbeskrivelse.

velse. Siden begynde Annalerne igien Aar 1269, og endes Aar 1313. Foruden de Island-
ske Sager, anføre disse Annaler adskilligt nyt
og nyttigt af den norske og nørgrændsende Landes
Historier. 56.) Gaufridi Comitis Ande-
gavensis gesta adversus Danos Galliam
infestantes. S. 199 : 203. er tilforn udgiven
af D'Acher. 57.) Petri Olai excerpta
ex Historicis Danorum a Svenone Tiug-
skiæg ad Ericum Menved. S. 203 : 265.
See foran No. 35. Her er Prove af Skrifter
hosfeyet, stikken i Raaber. 58.) Fragmen-
tum Islandicum de Regibus Dano Nor-
vegicis ab Iyaro Vidfadme ad Haraldum
Blaatand. S. 266 : 286. Er aftrykt efter et Per-
gamens Haandskrift, som findes blandt Arnæ
Magnæi Samlinger No. 544 i Quarto. Saa-
danne Historiske Stykker have de gamle Islande-
re ført med sig til deres Fæderneland, bevaret
dem i Hukommelsen, og, ved Bogstavernes (nem-
lig de Latinske) indførte Brug, optegnet ; af hvil-
ke Stykker da Historieskriverne have tilligemed de
gamle Vers betient sig, til at opføre en suldstan-
dig Historisk Bygning, eller store Historiske Ver-
ker. Naar man betragter dette, seer man lette-
lig af hvor stor Vigtighed saadanne smaa Stykker
kan være, og dette nærværende er det vist i man-
ge Maader. Herr Etats-Raaden formoder det

kunde være et Stykke af den forlorne Skioff-
dungaſaga, hvoraf man mener at Sögn-
brottet, ſom tilſorn er trykt i Stofholm, og ſaa
er en Levning, men da Etats-Raadet ſynes ſelv
at tvivle om denne Formodnings Rigtighed, tør
vi vove, at underkaſte hans høyere Betænkning,
om dette Stykke ikke ſkulde være en Levning af
Origines Norvegiæ, (forſtiellige fra Inven-
tio Norvegiæ), da man ved Giennemlæsning-
en tydelig ſynes at ſpore den Skribentens Ho-
ved-Henſigt, at oplyſe de Norſke Kongers, i
ſer Harald Haarſagers Slægt. Her er tilføjet
Prøve af Skriften ſtukken i Raaber. Overſæt-
teſen og nogle Anmærkninger ere af Herr Ola-
vius. 59.) Thomæ Gheysmeri Compen-
dium Hiſtoriæ Danicæ ab initio ad Wal-
demarum 4. conſcriptum anno 1431.
S. 286-400. er det vidtloſtigſte Stykke i dette
Bind. Gheysmer har ikke allene gjort Udtog
af Saxo, men endog lagt noget hiſt og her til af
ſit eget, og ſiden forſat Hiſtorien indtil Kong
Waldemar den 4. Denne Fortættelſe har Ben-
tzelius udgivet, men har ikke haft got Exem-
plar at gaae efter. Deſto bedre er denne Udga-
ve, da Udgiveren foruden den Nankoviffe Per-
gamentsbog hvoraf her findes Prøve ſtukken i
Raaber, har haft trende gode Papiirs Afſkrifter.
60.) Vita S. Odonis Dani, Archiepiſcopi
Can-

Cantuariensis. S. 401-411. Denne Levnetsbeskrivelse er, som trykt i Whartons 'Anglia Sacra', men forsværet her med aldrette sit Sted blandt Middelalderens danske Skrifter, da den handler om en dansk Mand, der ved Lærdom og Gudsfrugt har erhvervet sig Sted blant Helgene, og opstiget til den høyeste geistlige Verdighed i et fremmed Land. Ddo blev Biskop Mar 920, Erkebiskop 941, og døde 961. eller som andre skrive 958. 61.) Carmen Anglo-saxonicum de prælio Brunanburgensi inter Danos & Anglos anno 937. commissio. S. 412-422. Dette i sit Slags smukke Vers overgaaer langt det under No. 46 omtalte, som er intet mindre end poetisk. Artigt er det, at adskillige Træk i dette Angelsachsiske Digt ere de samme, som vi finde i de af Worm, og i Sturlesön og Knytlinga gienne og oversatte Nordiske Skaldestykker, som synes at vise, at den vedtagne costume, og gængse Bendinger, have hos begge Greene af dette samme Folkeslag, været vedligeholdte, ja, det synes endog værde for dem, som ere disse tvende gamle Sprogarter mægtige, at eftersee, om endog de poetiske Regler og Versets Indretning ikke her er den samme, som i nogle af vores gamle Nordiske Skaldedigte, hvilket det saaledes forekommer os. Dette Angelsachsiske Digt er udgivet efter Gibsons Chronicon Saxonicum, sammen-

menignet med Whelocs; tilfide med trende
Oversættelser deraf, og et Stykke af et latinsk
Vers over samme Krig, hvortil endnu komme Ud-
giverens vidtsøftige lærde, og nyttige Anmærknin-
ger, samt Slægttabelle over den danske Konges
Anlafs, der regierede i Northumberland, Her-
komst. 62.) *Fragmenta duo Islandica de
Regibus Danorum ad Seculum 13 us-
que.* S. 422 = 433. Ere uddragne af Bartho-
lins Samlinger, hvor disse Stykker findes
med Arnæ Magnæi Haand, og ere sam-
menlignede med en Afskrift, tagen af Hr. Finnæus
udi det. Stockholmske Antiquitets Archiv. Over-
sættelsen er af Hr. Olavius. 63.) *Chronicon
Danicum ab anno 980 ad 1286.* S.
433 = 438. Er udgiven efter Corn. Hamsforts
Haandskrift. 64.) *Vita & translatio S.
Elphegi, a Danis anno 1012 interemti.*
S. 439 = 463. Er et Udtog af denne Erkebiskops
Levnetsbeskrivelse, skreven omtrent Aar 1080 af
Osbernus, og tilforn trykt i Whartons
Anglia Sacra. Iblant andre oplysende An-
mærkninger, udmærker sig her i sær en om Grev
Torkild, som vidner om sin Forfatters store Verdant
og Styrke i den gamle Historie. 65.) *Sermo
Lupi ad Anglos, quo miserrimum hujus
nationis statum tempore invasionis Da-
norum exponit.* S. 463 = 471. Denne Prædi-
ken

ken er skreven i Aaret 1013 af Wulffstan Erkebispen i York, i det Angelsächsiske Sprog, men Oversættelsen, som her findes, er af Hickesius. Udgiveren gjør her den Undskyldning, at eftersom dette Stykke ikke egentlig er af historisk Indhold, saa har han ikke anseet det nødvendigt at udgive det i Original-Sproget. Saa vist som mange ville ansee denne Undskyldning for unødvendig, saa ere vi og visse paa, at iblant den bedre Deel af Læserne ere de, som, endog i lidet betydelige Stykker, helst ønske at have Originalen tillige med Oversættelsen, hvor god denne og maatte være, og som ville glæde sig ved dette Udgiverens Bøste, ikke at udelade Originalerne af noget historisk Stykke, som her skal udgives. 66.) Encomium Emmae Reginae Daniæ & Angliæ. S. 472-502. Dette vigtige Skrift er skrevet omtrent Aar 1041, men tilforn udgivet af Du Chêne. Her findes det oplyst med mange vigtige og nyttige Anmerkninger. Emma, hvis Lovtale dette Skrift er, var Kong Ethelreds af Engeland, og siden efter Kong Knud den Stores af Danmark, Engeland og Norge, Gemahl, men Moder til Kongerne Harde Knud og Edoard. 67.) Necrologium Islando-Norvegicum vetus. S. 502-19. Denne Dødesliste anserer Marsdagen, naar mange af de berømteste Konger i de Nordiske Riger, andre navnkundige Mænd i Norge og Island ere døde,

døde, og indbefatter det iite og trende næst-
følgende Aarhundreder. Necrologium selv
er skrevet omtrent midt i det 13de Aarhund-
ret og de saa Mænd, som findes efter den
Tid døde, ere tillagte ved en nyere Haand.
Ellers findes dette Stykke før trykt bag ved
Biskop Finni Johannæi Histor. Eccl.
Islandiae Tom. I. men her er det op-
lyst med mange Anmærkninger, hvoraf nogle
tillagte af Hr. Finnius. 68.) Chronolo-
gia rerum memorabilium ab anno
1020 usque ad annum 1323. S.
520-529. Er vel tilforn udgivet af West-
phalen, men med mange Feil; her findes den
udgivet efter en Pergamentsbog i Upsala
Bibliothek, sammenlignet med et Afskrift, som
har tilhørt Euccoppidan. Forfatteren synes at
have været Jyde, og skrevet kort efter Aar
1300. 69.) Legendæ aliquot de San-
cto Olavo Rege Norvegiæ. S. 529-
552. disse ere 6 i Tallet, hvoraf de 4 før-
ste ere udgione efter Arnæ Magnæi Haand-
skrift, som endnu findes blandt hans Sam-
linger, den femte er paa plattysk, tagen af
det forhen anførte Passionael, og den sidste,
som indeholder heele Liturgien paa den
Hellige Olufs Fester, er tagen af Brevia-
rium Nidarosiense trykt i Paris 1519.
70.) Eri-

70.) Erci Johannis, monachi Wastenenfis, chronologia brevis ab anno 1040 ad annum 1450. S. 552. 553. Er tilforn udgiven af Benzel, men her igien oplagt og opløst med Udgiverens Anmerkninger. 71.) Chronicon Skibyense restitutum, sive Annales rerum Danicarum ab anno 1046 usque ad 1534. S. 554. 602. Denne vigtige Kronike er vel tilforn udgiven af Ludvig, men saa usfuldstændig og forbudet, at den hidindtil med ald Ret har kundet regnes blandt Anecdota. Den lader til at vare skreven af den bekjendte Povel Bendekaabe, og forraader en meget ivrig Papist, som har været ilde tilfreds med den sig da udbredende Lutheriske Evangeliske Lærdom, og de Konger, som paa den danske Throne yndede og besyttede den, hvorfor han ventelig af Frygt for dem, som vare af anden Mening i hans Tid, har giemt sit Skrift til den Alder, i hvilken Forfatteren intet kunde have af Ret, Magt, eller Partier at befrygte; thi saaledes findes af en lærd Mand skrevet for paa Originalen af Skriftet: " Dette Manuscriptum blev funden
" i Sieldand i Skibbye Kirke - Muur bag
" Alteret, indmuret med adskillige andre
" Brevne, da ved en sær Hændelse bleff ud-
" brudt

„brudt nogle Steene der paa Stedet, der
„mand banket paa Muuren, og fornem, at
„der var tomt inden til, Anno 1650.“
Skriftet findes her udgivet efter Originalen,
som findes i Arne Magnæi Bogsamling, og
er oplyst med Udgiverens Anmærkninger. 72.)
Incerti Auctoris Chronica Danorum
& præcipue Sialandiae ab anno 1028
ad annum 1307. S. 602 = 644. Den-
ne er en af de nyttigste og umisteligste Kro-
niker; om Udgavens Nøagtighed og Brug-
barhed behøve vi ikke at erindre andet, end
at den efter Arne Magnæi egen Udgave her
findes aftrykt med en Løngbecks Fliid og Skøn-
somhed, oplyst mod begge disse fortreffelige
Mænds Anmærkninger.

Vi ønske Udgiveren Held, og langt
Liv til dette vigtige og nyttige Verks Fuld-
førelse, om hvis Fortsættelse vi saa meget
meere kunde forsikre Læseren, som den tredje
Deel allerede er under Pressen.
